การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันประจำปี 2549

ของสถาบันนานาชาติเพื่อการจัดการ

(Institute for Management Development: IMD)

จัดทำโดย

สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ (สพศ.)
สำนักวางแผนเศรษฐกิจมหภาค (สศม.)
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรกฎาคม 2549

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี 2549 ของ IMD

1. ภาพรวมและประเด็นสำคัญ

สถาบันนานาชาติเพื่อการจัดการ (Institute for Management Development: IMD) ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและกลุ่มประเทศ ทั้งนี้ความสามารถในการแข่งขันแสดงถึงความสามารถ 2 ประการ

1.1 การบริหารจัดการความสามารถและทักษะความชำนาญต่าง ๆ ภายในบริษัทหรือชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์จากทุนทรัพยากรและทุนความรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งรายงานประจำปี 2549 ของ IMD ได้ใช้เกณฑ์ 312 เกณฑ์ในการอธิบายว่าประเทศและบริษัทได้ดำเนินงานอย่างไรในการสร้างและใช้ประโยชน์จากความมั่งคั่ง

1.2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับตัวให้ดีขึ้นและเร็วขึ้นกว่าการแข่งขันเพื่อให้สอดคล้องกับการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ดังนั้นกฎของความสามารถในการแข่งขันคือการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้สิ่งที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในปี 2549 และในอนาคตอันใกล้ ได้แก่

1) สหรัฐอเมริกายังคงใช้จ่ายเกินตัว ดังนั้นแม้ว่าสหรัฐฯจะยังคงเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด แต่ระยะห่างจากประเทศฮ่องกงและสิงคโปร์มีความแตกต่างน้อยลง

2) ความกังวลในการใช้งบประมาณขาดดุลของสหรัฐฯ ในประเด็นขนาดของการขาดดุล และการพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศเพื่อชดเชยการขาดดุล โดยรัฐบาลกลางขึ้นอัตราดอกเบี้ยถึง 12 ครั้ง เพื่อดึงดูดเงินทุนจากต่างประเทศ และเพื่อหลีกเลี่ยงการลดลงของค่าเงินดอลลาร์ อย่างไรก็ตามรัฐบาลจะสามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้นานเพียงใด เมื่อการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเป็นการเพิ่มต้นทุนของเงินของประชาชนและบริษัท

3) จีนยังคงต้องการวัตถุดิบจำนวนมาก โดยในปี 2548 จีนบริโภคประมาณร้อยละ 20-30 ของวัตถุดิบสำคัญ เช่น อะลูมิเนียม เหล็ก ทองแดง ถ่าน และซีเมนต์ ทำให้ราคาวัตถุดิบ สินค้าและพลังงานพุ่งสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ ซึ่งความตึงเครียดทางด้านราคาคงจะไม่บรรเทาลงไปได้ในเร็ววัน ยิ่งอินเดียกำลังตามรอยจีนในด้านความต้องการวัตถุดิบจำนวนมาก โดยในปี 2548 เศรษฐกิจเติบโตร้อยละ 8.1 ส่วนจีนเติบโตร้อยละ 9.9

4) ปัจจัยที่มีผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไป ในปี 2548 แม้ว่าราคาสินค้าและวัตถุดิบจะสูงขึ้นมาก ซึ่งตามทฤษฎีแล้วย่อมไม่ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจโลกในปี 2548 นั้นเติบโตเป็นอย่างมาก โดย 22 ประเทศจาก 61 ประเทศมีอัตราการเติบโต ร้อยละ 5 อีก 39 ประเทศ สูงกว่าร้อยละ 3 และ 48 ประเทศสูงกว่า ร้อยละ 2 การเติบโตเช่นนี้ถือเป็นเศรษฐกิจโลกที่ดีที่สุดนับตั้งแต่ปี 2543 โดยมีเพียงอิตาลีประเทศเดียวที่เศรษฐกิจไม่ได้มีการเติบโต ซึ่งสาเหตุ

ของความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจโลกเกิดจากที่มาของการเติบโตได้เปลี่ยนไปในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่เดิมการเติบโตจำกัดอยู่ที่โลกอุตสาหกรรมและเชื่อมกับอำนาจซื้อของประชาชน แต่ในปี 2541 การเติบโตเกิดจากการคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ ทั้งคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และอินเทอร์เน็ต และปัจจุบันปัจจัยของการเติบโต คือ การเกิดขึ้นของตลาดใหม่ๆ ในเอเชีย รัสเซีย และประเทศในแถบละตินอเมริกา รวมถึงแอฟริกา ซึ่งมีประชากรจำนวนมาก โดยปัจจุบันโลกมีประชากร 6.4 พันล้านคน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 1 พันล้านคน ทุกๆ 15 ปี จนถึงปี 2593 ถึงจะคงที่ ซึ่งจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในช่วง 45 ปีต่อจากนี้คาดว่า 500 ล้านคน จะอยู่ในละตินอเมริกา 950 ล้านคนในแอฟริกา และ 1.6 พันล้านคนในเอเชีย ซึ่งการเติบโตของประชากรจะสอดคล้องกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยตลาดใหญ่ 4 ตลาดจะมีบทบาทสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน อินเดีย สหภาพยุโรป ตามด้วยตลาดขนาดกลาง 3 ตลาด ได้แก่ ญี่ปุ่น บราซิล และรัสเซีย

5) รัฐบาลเป็นภาระต่อความสามารถในการแข่งขัน ในปี 2549 IMD ได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นการบริหารของรัฐบาลว่าเป็นปัจจัยเสริมหรือเป็นปัจจัยถ่วง โดยได้มีการเปรียบเทียบระหว่างสภาพเศรษฐกิจกับประสิทธิภาพของภาครัฐว่ามีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศแตกต่างกันอย่างไร

รายงานชี้ให้เห็นว่าความไร้ประสิทธิภาพของรัฐบาลได้กลายเป็นปัจจัยถ่วงรั้งขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของรัฐบาลบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาที่ยังคงประสบกับปัญหาการขาดดุลงบประมาณ 318 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และมีหนี้สินมากถึง 8,000 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ รวมทั้งรัฐบาลอิตาลี ฝรั่งเศส และโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลของกลุ่มประเทศละตินอเมริกา เช่น เวเนซูเอล่า อาร์เจนติน่า บราซิล และเม็กซิโก ซึ่งไม่สามารถปรับการสร้างสภาวะแวดล้อมทางนโยบายที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การขาดดุลงบประมาณ ภาระหนี้ ภาษี และระบบราชการ เป็นต้น ในกรณีของอินเดียและจีนกำลังเผชิญกับปัญหาช่องว่างซึ่งเกิดจากการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2548 อัตราการขยายตัวของอินเดียเท่ากับร้อยละ 8.1 ในขณะที่จีนสูงถึงร้อยละ 9.9 ทำให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศมีภารกิจที่สำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการให้ทันกับมาตรฐานและความคาดหวังของระบบเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รัฐบาลต้องเป็นพลังสำคัญในการนำทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ

ในส่วนของไทย ระบบเศรษฐกิจและการดำเนินงานของภาครัฐมีผลต่อความ สามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับเดียวกัน ซึ่งในปีนี้ทั้งสภาวะเศรษฐกิจและประสิทธิภาพของภาครัฐประสบปัญหาทั้งคู่ ไม่ว่าจะเป็นเงินเฟ้อ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองและสังคม อันเป็นผลให้อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของไทยตกไป 5 อันดับ ขณะที่ฟินแลนด์ เดนมาร์ก และฮ่องกง เป็นตัวอย่างที่ดีในการประสานนโยบายของรัฐบาลให้เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

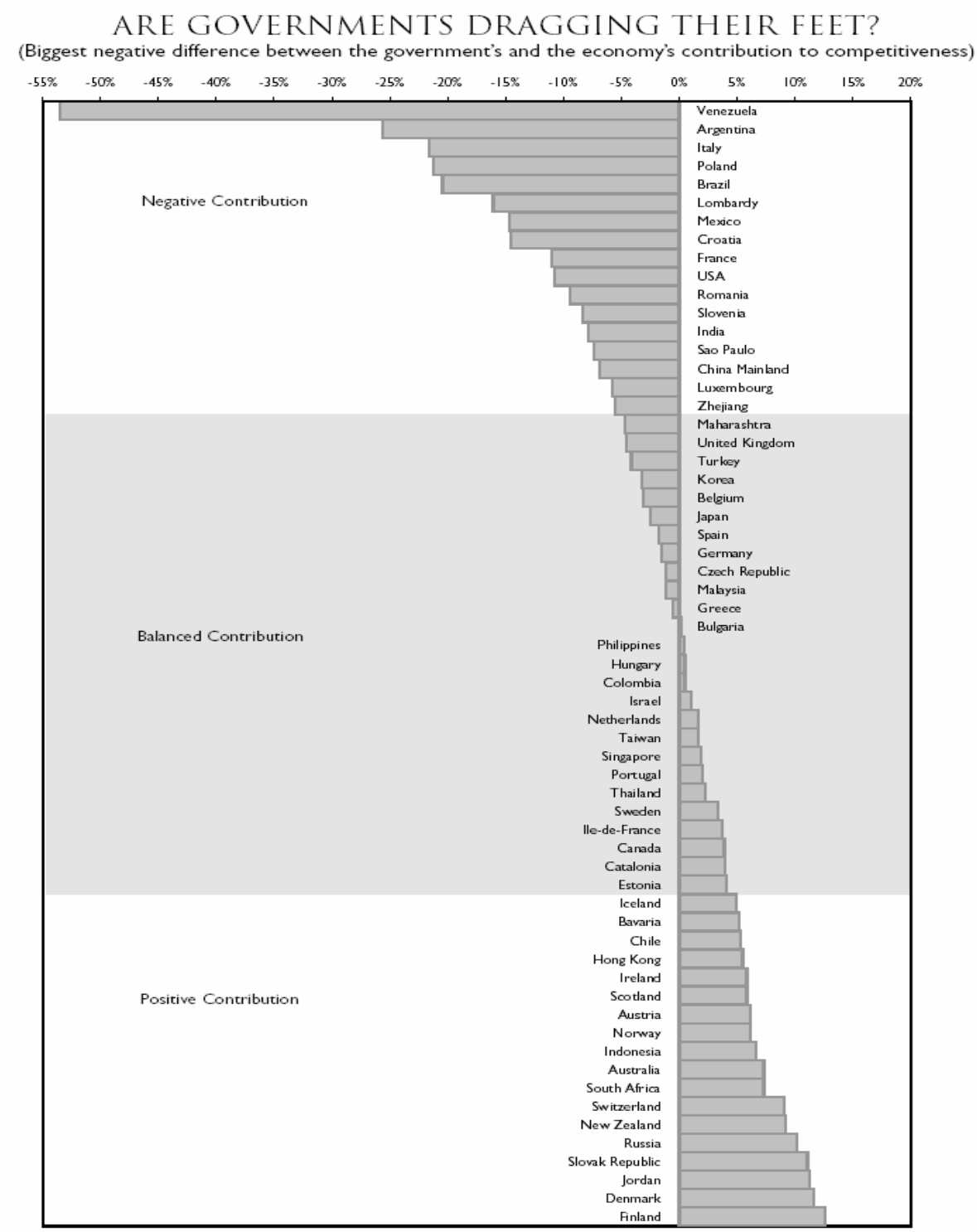

6) ความสำคัญของจุดที่ตั้ง ตลาดใหม่ในเอเชีย รัสเซีย ประเทศในแถบมหาสมุทรละตินอเมริกาและแอฟริกา ไม่เพียงเสนอโอกาสในการแสวงหารายได้ แต่ยังให้โอกาสสำหรับบริษัทในการย้ายสินทรัพย์และกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นผลให้ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ผลิตภาพได้เพิ่มสูงขึ้นอันเนื่องมาจากยุทธศาสตร์ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) คุณภาพ และการปรับโครงสร้างใหม่เพื่อให้การทำงานดีขึ้น (2) การจัดจ้างคนนอกให้ทำงานแทน เพื่อให้การทำงานถูกลง และ (3) โลกาภิวัตน์ เพื่อใช้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ดีที่สุดทั่วโลก ทั้งนี้บริษัทข้ามชาติที่โอนทุนและ

กระบวนการไปต่างประเทศ จะเกิดความเสี่ยงในการสร้างคู่แข่งของตัวเองในอนาคต การเติบโตอย่างแข็งแกร่งของบริษัทและแบรนด์ท้องถิ่นในจีนและอินเดียเป็นตัวอย่างที่ดีในประเด็นนี้

7) "คน" เป็นปัจจัยพื้นฐานในความสามารถแข่งขันของประเทศ เพื่อการสร้างความมั่งคั่ง ความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จและความขยันเป็นคุณสมบัติที่ไม่สามารถทดแทนได้ในการพัฒนาไปสู่ระดับความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ค่าแรงและชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการตั้งบริษัท อย่างไรก็ดีเศรษฐกิจที่กำลังเติบโตไม่ได้แข่งขันกับแรงงานค่าจ้างถูกอย่างเดียว แต่ต้องแข่งขันกับแรงงานมีฝีมือค่าจ้างถูกด้วย ปัจจุบันนี้รัสเซียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีนักวิจัยมากที่สุด อินเดียมีชื่อเสียงทางด้านนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรที่มีคุณภาพ โดยมีการคาดการณ์กันว่าจะมีแรงงานที่จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยถึง 33 ล้านคนในประเทศกำลังพัฒนา เทียบกับ 14 ล้านคนในประเทศอุตสาหกรรม

กล่าวโดยสรุป ความสามารถในการแข่งขันขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการความสามารถและทักษะอันหลากหลายของชาติและบริษัท โดยการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันเป็นการพิจารณาเชิงเปรียบเทียบไม่ใช่เชิงสมบูรณ์ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบสถานะของประเทศในโลก ว่าปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งใด ทำไมถึงอยู่ที่ตำแหน่งนี้ ในอนาคตประเทศไทยจะก้าวไปสู่ตำแหน่งใดและต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อปรับปรุงตำแหน่งของประเทศในระดับโลก ดังนั้นปัจจัยทั้งภายในและภายนอกจึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก และมีนัยสำคัญต่อสภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจของประเทศ อย่างไรก็ดีความสามารถในการแข่งขันของประเทศไม่ควรจำกัดความหมายไว้เพียงการเติบโตของ GDP การเพิ่มผลิตภาพ หรือผลกำไรเท่านั้น แต่จะต้องหมายรวมถึงการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาหรือความมั่งคั่ง (Wealth) สู่ประชาชนในรูปของบริการสาธารณสุขและการศึกษา การยกระดับคุณภาพชีวิต และมิติด้านการเมือง สังคมและวัฒนธรรมด้วย

2. เกณฑ์การจัดลำดับของ IMD

ในปี 2549 IMD ได้เพิ่มจำนวนประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจที่ใช้จัดลำดับความสามารถในการแข่งขันจาก 60 เป็น 61 โดยได้เพิ่มประเทศใหม่ 2 ประเทศ ได้แก่ บัลแกเรีย และโครเอเชีย โดยมีเศรษฐกิจในภูมิภาคทั้งหมด 8 กลุ่ม ได้แก่ Bavaria (เยอรมัน) Catalonia (สเปน) LLe-de-France (ฝรั่งเศส) Lombardy (อิตาลี) Maharashtra (อินเดีย) Scotland (สหราชอาณาจักร) the State of Sao Paulo (บราซิล) และ Zhejiang (จีน)

เกณฑ์การจัดลำดับประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ (1) เศรษฐกิจ (Economic Performance) (2) ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) (3) ประสิทธิภาพของภาคเอกชน (Business Efficiency) และ (4) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ซึ่งในแต่ละด้านประกอบด้วย 5 ปัจจัยย่อย ทั้งนี้ IMD ได้ใช้เกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งหมด 312 เกณฑ์ แต่เกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจัดลำดับมีทั้งหมด 239 เกณฑ์ อีก 73 เกณฑ์ เป็นข้อมูลพื้นฐาน ไม่ได้นำมาใช้ในการจัดลำดับ

สำหรับข้อมูลหรือเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) ข้อมูลสถิติ ที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศ ภูมิภาค และองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งสถาบันเครือข่าย 58 สถาบัน จำนวน 126 เกณฑ์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 66 และ (2) ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร จำนวน 113 เกณฑ์ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33

การคำนวณเกณฑ์ต่างๆ ทั้ง 239 เกณฑ์ เพื่อใช้จัดลำดับความสามารถ คิดจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากค่าเฉลี่ย การจัดลำดับปัจจัยย่อย 20 ปัจจัย คิดจากค่าเฉลี่ยของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย และคะแนนรวม คิดจากผลรวมของค่าต่างๆ ของปัจจัยย่อย

วิธีคำนวณการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันประจำปี 2549

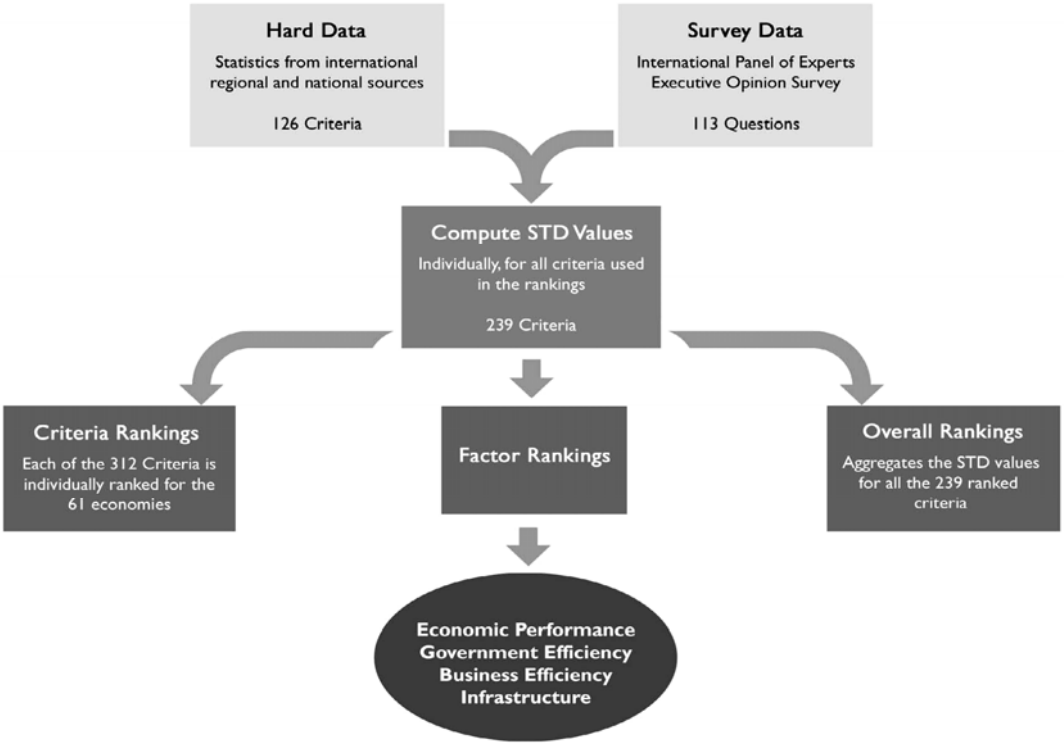

3. การจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันประจำปี 2549 ของ IMD

การจัดลำดับของประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั่วโลกรวม 61 กลุ่ม โดยประเทศหรือกลุ่มเศรษฐกิจที่ได้รับการจัดลำดับให้มีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด 5 ลำดับแรก คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฮ่องกง สิงคโปร์ ไอซ์แลนด์ และเดนมาร์ก ตามลำดับ (4 ลำดับแรกไม่มีการเปลี่ยนแปลง) สำหรับประเทศกลุ่มอาเซียนจำนวน 5 ประเทศ นอกจากประเทศสิงคโปร์ที่ได้รับการจัดลำดับอยู่ลำดับที่ 3 นั้น อีก 4 ประเทศ คือ มาเลเซีย ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ได้รับการจัดลำดับอยู่ที่ลำดับ 23, 32, 49 และ 60 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ โดย IMD

5 ลำดับแรก	2545	2546	2547	2548	2549	
1. สหรัฐฯ	1	1	1	1	1	-
2. ฮ่องกง	13	10	6	2	2	-
3. สิงคโปร์	8	4	2	3	3	-
4. ไอซ์แลนด์	11	8	5	4	4	-
5. เดนมาร์ก	6	5	7	7	5	⇧
กลุ่มประเทศอาเซียน	**2545**	**2546**	**2547**	**2548**	**2549**	
1. สิงคโปร์	8	4	2	3	3	-
2. มาเลเซีย	24	21	16	28	23	⇧
3. ไทย	31	30	29	27	32	⇩
4. ฟิลิปปินส์	40	49	52	49	49	-
5. อินโดนีเซีย	47	57	58	59	60	⇩

หมายเหตุ : IMD ไม่ได้จัดความสามารถของประเทศเวียดนาม

นอกจากการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของทั้ง 61 ประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจแล้ว IMD ยังได้จัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มประเทศที่มีขนาดประชากรและรายได้ใกล้เคียงกัน โดยแบ่งเป็น ประเทศที่มีประชากรสูงหรือต่ำกว่า 20 ล้านคน และประเทศที่มี GDP สูงหรือต่ำกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐฯ เพื่อให้สามารถเทียบเคียงกันได้ระหว่างประเทศที่มีขนาดใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 2 อันดับความสามารถในการแข่งขันเฉพาะกลุ่ม

กลุ่ม	ไทย	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	เกาหลี	อินเดีย	มาเลเซีย	จีน	ไต้หวัน	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์	ฮ่องกง
เอเชียแปซิฟิก (15 ประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจ	10 (8)	15 (15)	14 (14)	13 (10)	9 (12)	8 (9)	6 (11)	5 (4)	4 (7)	2 (2)	1 (1)
ประชากรมากกว่า 20 ล้านคน (50 ประเทศ)	11 (9)	29 (29)	20 (21)	16 (11)	10 (15)	8 (10)	6 (13)	5 (4)	4 (6)	-	-
GDP ต่อหัวน้อยกว่า $ 10,000 (25 ประเทศ)	6 (4)	24 (23)	15 (16)	-	5 (8)	3 (5)	1 (6)	-	-	-	-
GDP ต่อหัวมากกว่า $ 10,000 (36 ประเทศ)		-	-	30 (24)	-	-	-	18 (11)	17 (19)	3 (3)	2 (2)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บเป็นอันดับความสามารถในการแข่งขัน ในปี 2548

ข้อสังเกตโดยเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก

จากการเปรียบเทียบกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิก 15 ประเทศ พบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยถูกปรับลดลงจากอันดับ 8 ของกลุ่มในปี 2548 มาอยู่อันดับ 10 ขณะที่ฮ่องกงและสิงคโปร์ยังคงรักษาอันดับ 1 และ 2 ของกลุ่มไว้ได้เช่นเดียวกับปีที่แล้ว จีนปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ 11 ของกลุ่มในปี 2548 มาอยู่ที่อันดับที่ 6 ในปี 2549 อินเดียปรับตัวดีขึ้นมากเช่นเดียวกัน โดยปรับขึ้นจากอันดับ 12 ของกลุ่มในปี 2548 มาอยู่ที่ 9 ในปีนี้ ขณะที่ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียยังคงอันดับที่ 14 และ 15 ของกลุ่มเช่นเดิม

นอกจากนี้ IMD ยังได้ระบุถึง**ปัจจัยท้าทาย**ที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญในปี 2549 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. **ไทย**: การปฏิรูปโครงสร้างการส่งออกและนำเข้า การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าพลังงาน การพัฒนาคุณภาพแรงงานให้ตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม เช่น ลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ และการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

2. **อินโดนีเซีย:** ปัญหาชาตินิยมและการต่อต้านโลกาภิวัตน์ การปรับปรุงบรรยากาศในการลงทุนและแก้ปัญหาระบบราชการที่อ่อนแอ ต้องการภาวะผู้นำทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งขึ้นเพื่อรับมือกับอุปสรรคข้างต้น แก้ปัญหาในปาปัวฯซึ่งดึงความสนใจไปจากความพยายามในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจ

3. **ฟิลิปปินส์:** การเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมความโปร่งใส ความเท่าเทียม และความเป็นธรรม ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนานโยบายเกี่ยวกับประชากรที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ปรับปรุงการกระจายโครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดเวลาในการขนส่งและต้นทุนการดำเนินการ เร่งจัดทำโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและการค้าระหว่างประเทศ

4. **เกาหลี:** ฟื้นฟูการลงทุนของภาคเอกชน กระตุ้นการเติบโตในระดับการบริโภค ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการค้าเสรี ลดผลกระทบของการผกผันในอัตราแลกเปลี่ยน ราคาน้ำมัน และอัตราดอกเบี้ยต่อการส่งออก แก้ปัญหาความแตกต่างทางรายได้และความแตกต่างระหว่างภาค

5. **อินเดีย:** ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ระดับผลิตภาพที่ต่ำ ปัญหาความยากจน การกีดกันทางเพศ และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการคลังภาครัฐ

6. **มาเลเซีย:** การรักษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วยผลิตภาพและปัจจัยเชิงคุณภาพ การปรับปรุงระบบการขนส่งของภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ ส่งเสริมความสามารถทางนวัตกรรมของบริษัทในประเทศเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ใน

ตลาดโลก พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการสร้างมูลค่า ส่งเสริมขีดความสามารถของคนด้วยการพัฒนาการศึกษาและการอบรมอย่างต่อเนื่อง

7. **จีน:** การบรรลุการพัฒนาที่มั่นคงและรวดเร็วและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกัน การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างการลงทุนให้เหมาะสม และเพิ่มการลงทุนในชนบท การเพิ่มความสามารถด้านนวัตกรรมของบริษัทเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพ เร่งรัดการปฏิรูปสถาบันการเงิน รัฐวิสาหกิจ การคลังสาธารณะ และระดับราคา รวมทั้งรักษาความมั่นคงทางสังคม โดยดำเนินนโยบายต่อต้านการคอร์รัปชัน และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

8. **ไต้หวัน:** เสริมสร้างทักษะและพัฒนาการวิจัยและพัฒนาด้านนวัตกรรม รักษามาตรฐานการดำรงชีพและสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืน รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ทางการค้า พัฒนาบรรษัทภิบาล ดำเนินการปฏิรูปการเงินการคลังต่อไป

9. **ญี่ปุ่น:** หามาตรการรับมือกับประชากรสูงวัย สร้างกลไกของสังคมที่ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการปรับโครงสร้างการคลังและการบริหารรัฐกิจ พัฒนานโยบายด้านเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ จัดตั้งโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และภาควิชาการในสาขาสำคัญ

10. **สิงคโปร์:** ระบบเศรษฐกิจที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับทั่วโลก ชาติที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และการประกอบการธุรกิจ

11. **ฮ่องกง:** กระตุ้นไปสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์ และเอื้ออำนวยการเปลี่ยนแปลงไปสู่การบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและเศรษฐกิจฐานความรู้ สร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่น่าดึงดูด ส่งเสริมความเชื่อมโยงกับประเทศจีนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศแถบสามเหลี่ยมไข่มุก พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และดึงดูดผู้ที่มีความสามารถเข้ามาในประเทศ รักษาเสถียรภาพทางการคลังและขยายฐานภาษีให้กว้างขึ้น

ตารางที่ 3 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเทียบกับประเทศอื่นในเอเชีย

	ไทย	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	เกาหลี	อินเดีย	มาเลเซีย	จีน	ไต้หวัน	ญี่ปุ่น	สิงคโปร์	ฮ่องกง
ภาพรวมของทั้งประเทศ	**32 (27)**	**60 (59)**	**49 (49)**	**38 (29)**	**29 (39)**	**23 (28)**	**19 (31)**	**18 (11)**	**17 (21)**	**3 (3)**	**2 (2)**
1. เศรษฐกิจ	**21 (7)**	**61 (60)**	**52 (41)**	**41 (43)**	**7 (12)**	**11 (8)**	**3 (3)**	**27 (18)**	**15 (21)**	**4 (5)**	**5 (4)**
1.1 เศรษฐกิจในประเทศ	55	52	59	30	10	43	2	26	4	13	5
1.2 การค้าระหว่างประเทศ	15	59	53	40	22	4	6	32	27	1	3
1.3 การลงทุนระหว่างประเทศ	47	61	58	42	18	32	27	49	12	13	5
1.4 การจ้างงาน	6	45	49	13	10	26	1	23	18	3	20
1.5 ระดับราคา	9	59	13	57	3	1	12	33	56	10	52
2. ประสิทธิภาพของภาครัฐ	**21(14)**	**51 (53)**	**45 (47)**	**47 (31)**	**35 (39)**	**20 (26)**	**17 (21)**	**24 (19)**	**31 (40)**	**2 (2)**	**1 (1)**
2.1 ฐานะการคลัง	21	45	58	25	42	39	1	27	30	12	4
2.2 นโยบายการคลัง	4	7	15	16	12	13	10	9	30	3	1
2.3 กรอบการบริหารด้านสถาบัน	25	55	54	46	36	13	24	35	16	2	8
2.4 กฎหมายด้านธุรกิจ	33	59	49	51	41	31	43	34	29	2	1
2.5 กรอบการบริหารด้านสังคม	39	55	28	60	45	41	30	42	49	22	13
3. ประสิทธิภาพของภาคเอกชน	**28 (28)**	**57 (59)**	**44 (38)**	**45 (30)**	**19 (23)**	**20 (25)**	**30 (50)**	**14 (6)**	**23 (35)**	**7 (5)**	**1 (1)**
3.1 ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล	48	61	46	42	38	39	29	17	31	27	1
3.2 ตลาดแรงงาน	6	32	15	43	1	4	5	10	31	3	2
3.3 การเงิน	41	59	55	37	26	33	51	16	21	19	2
3.4 การบริหารจัดการ	26	57	40	48	23	22	37	19	31	9	2
3.5 ทัศนคติและค่านิยม	20	52	39	40	11	17	24	8	25	4	2
4. โครงสร้างพื้นฐาน	**48 (47)**	**61 (60)**	**56 (55)**	**24 (23)**	**54 (54)**	**31 (34)**	**37 (42)**	**20 (18)**	**2 (3)**	**5 (6)**	**16 (20)**
4.1 สาธารณูปโภคพื้นฐาน	38	53	61	29	33	35	20	24	17	1	3
4.2 โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี	48	61	37	6	43	21	33	4	10	3	2
4.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์	53	47	58	12	26	38	17	5	2	16	32
4.4 สุขภาพและสิ่งแวดล้อม	48	61	53	32	57	39	51	38	11	15	23
4.5 การศึกษา	48	61	57	42	59	30	51	19	23	13	24

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บเป็นอันดับความสามารถในการแข่งขัน ในปี 2548

4. สถานภาพการแข่งขันของประเทศไทย

ปี 2549 ประเทศไทยถูกลดอันดับจาก 27 ในปี 2548 เป็น 32 ซึ่งเมื่อพิจารณาปัจจัยหลัก 4 กลุ่ม พบว่า

4.1 สมรรถนะเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้นมาตลอดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา แต่ปี 2549 ลงมาอยู่ที่อันดับ 21

4.2 ประสิทธิภาพภาครัฐบาลตกจากอันดับ 14 ในปี 2548 มาอยู่ที่อันดับ 21 ในปี 2549

4.3 ประสิทธิภาพภาคธุรกิจยังคงอยู่ในอันดับเดียวกับปี 2548 คือ อันดับ 28

4.4 โครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นจุดอ่อนและปัจจัยถ่วงความสามารถในการแข่งขันของประเทศมาโดยตลอด ถูกปรับลดลงจากอันดับที่ 47 ในปี 2548 มาอยู่ที่อันดับ 48 ในปี 2549

ตารางที่ 4 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย 4 ด้าน

	2545	2546	2547	2548	2549
จำนวนประเทศที่จัดอันดับ	**49**	**30**	**60**	**60**	**61**
อันดับรวม	**34 (31)**	**10 (30)**	**29**	**27**	**32**
1. เศรษฐกิจ	**32 (23)**	**7 (14)**	**9**	**7**	**21**
1.1 เศรษฐกิจในประเทศ	41	16	26	44	55
1.2 การค้าระหว่างประเทศ	32	4	18	18	15
1.3 การลงทุนระหว่างประเทศ	46	19	53	45	47
1.4 การจ้างงาน	30	2	3	2	6
1.5 ระดับราคา	1	4	4	7	9
2. ประสิทธิภาพของภาครัฐ	**27 (20)**	**5 (18)**	**20**	**14**	**21**
2.1 ฐานะการคลัง	30	7	33	18	21
2.2 นโยบายการคลัง	6	3	9	2	4
2.3 กรอบการบริหารด้านสถาบัน	24	5	13	11	25
2.4 กฎหมายด้านธุรกิจ	30	10	29	27	33
2.5 กรอบการบริหารด้านสังคม	41	8	27	30	39
3. ประสิทธิภาพของภาคเอกชน	**38 (33)**	**9 (28)**	**23**	**28**	**28**
3.1 ผลิตภาพและประสิทธิภาพ	44	20	45	56	48
3.2 ตลาดแรงงาน	23	4	5	5	6
3.3 การเงิน	36	13	36	46	41
3.4 การบริหารจัดการ	31	8	24	27	26
3.5 ทัศนคติและค่านิยม	43	11	12	16	20
4. โครงสร้างพื้นฐาน	**38 (42)**	**16 (49)**	**50**	**47**	**48**
4.1 สาธารณูปโภคพื้นฐาน	32	14	41	38	38
4.2 โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี	43	20	45	45	48
4.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์	46	26	55	56	53
4.4 สุขภาพและสิ่งแวดล้อม	42	18	48	46	48
4.5 การศึกษา	24	21	48	46	48

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บของปี 2545-2546 มาจาก IMD Yearbook 2005 ซึ่งได้มีการปรับฐานจำนวนประเทศให้เท่ากันแล้ว ทั้งนี้ ในปี 2546 ไม่มีการจัดอันดับรวมของทุกประเทศ แต่การจัดอันดับแบ่งเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากกว่าหรือน้อยกว่า 20 ล้านคน ซึ่งไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน โดยมีจำนวนประเทศในกลุ่มนี้ทั้งหมด 30 ประเทศ

5. การวิเคราะห์ปัจจัยย่อยของ 4 กลุ่มปัจจัยหลัก

5.1 สมรรถนะเศรษฐกิจ อันดับลดลงจาก 7 เป็น 21 ทั้งนี้ ปัจจัยย่อยที่มีส่วนในการลดลงดังกล่าว คือ <u>สภาพเศรษฐกิจในประเทศ</u> ลดจาก 44 เป็น 55 เมื่อพิจารณา*ขนาดเศรษฐกิจ* พบว่า GDP ต่อหัว อยู่ในอันดับต่ำคือ 54 และ 51 (PPP) ส่วนการใช้จ่ายครัวเรือนและการใช้จ่ายภาครัฐก็อยู่ในอันดับต่ำ สัดส่วนการออมในประเทศต่อ GDP ก็ลดลง ขณะที่การลงทุนในประเทศปรับตัวดีขึ้น ด้าน*การเติบโตของเศรษฐกิจ* อัตราการขยายตัวที่แท้จริงของ GDP ลดจาก 6.2 เป็น 4.5 และ 5.25 เป็น 2.22 สำหรับอัตราการขยายตัวที่แท้จริงของ GDP ต่อหัว อันเป็นผลจากเงินเฟ้ออยู่ในอัตราที่สูง ขณะเดียวกันอัตราการขยายตัวที่แท้จริงของการออมในประเทศและการใช้จ่ายครัวเรือนก็ปรับตัวลดลง เช่นเดียวกับความสามารถในการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ในส่วนของ*ความมั่งคั่ง*นั้น ปัจจัยย่อยอยู่ในอันดับต่ำทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น GDP ต่อหัว การใช้จ่ายครัวเรือนและภาครัฐ การลงทุนและการออมต่อหัว สำหรับ*สมรรถนะเศรษฐกิจในอนาคต* ประเมินว่าอัตราการขยายตัวของ GDP ที่แท้จริงลดลง เงินเฟ้อสูงขึ้น การว่างงานลดลง และสัดส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP ดีขึ้น

<u>การค้าระหว่างประเทศ</u> ดีขึ้นจากอันดับ 18 เป็น 15 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็งคือรายรับจากการท่องเที่ยว อยู่ในอันดับ 7 (ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับมาเลเซียแล้ว ไทยยังอยู่ในอันดับต่ำกว่า) การส่งออกสินค้าต่อ GDP อันดับ 8 และอัตราส่วนการค้าต่อ GDP อันดับ 10 ส่วนปัจจัยที่ดีขึ้น คือ การส่งออกภาคบริการมีมูลค่าเพิ่มขึ้นและอัตราการขยายตัวสูง (ทั้งนี้มูลค่ายังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและอันดับลดลง) แม้ว่าอันดับโดยรวมของการค้าระหว่างประเทศจะดีขึ้น แต่ดุลบัญชีเดินสะพัด ดุลการค้าและดุลบริการขาดดุลทั้งสิ้น อีกทั้งการส่งออกมีอัตราการขยายตัวลดลง สัดส่วนการนำเข้าต่อ GDP อยู่ในระดับสูง และอัตราการค้าอยู่ในระดับต่ำ

<u>การลงทุนระหว่างประเทศ</u> ลดลง 2 อันดับ โดยมูลค่าการลงทุนโดยตรงในประเทศ และการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศแม้จะเพิ่มขึ้นมาก แต่ดุลการลงทุนโดยตรงและฐานะสุทธิในสต็อกการลงทุนติดลบมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากการไหลและสต็อกของการลงทุนโดยตรงในประเทศของต่างชาติเพิ่มขึ้นมากกว่าการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของคนไทย ซึ่งยังมีมูลค่า สัดส่วนต่อ GDP และอัตราการขยายตัวต่ำ ทั้งนี้อัตราการขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศลดลงมาอยู่ในอันดับที่ 47 ส่วนหนึ่งเป็นเพราะบริษัทต่างชาติย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศคู่แข่ง เช่น จีน อินเดีย มาเลเซีย เวียดนาม เป็นต้น ขณะที่การส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนในต่างประเทศยังมีไม่มากนัก และส่วนใหญ่เป็นธุรกิจบริการขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร และสปา ส่วนการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ แม้ว่าหนี้สินจะลดลง แต่ทรัพย์สินกลับติดลบ และอยู่ในอันดับต่ำมากโดยลดจาก 42 เป็น 58

<u>การจ้างงาน</u> ยังคงเป็นจุดแข็งของไทย อัตราการว่างงานทั้งผู้ใหญ่และเยาวชนต่ำเป็นอันดับ 1 สัดส่วนการจ้างงานต่อประชากรอยู่อันดับ 5 และการจ้างงานโดยรวมอยู่อันดับที่ 11 ทั้งนี้อัตราการขยายตัวของการจ้างงานต่ำ ทำให้อันดับลดลงมาก อันเป็นผลให้อันดับโดยรวมของปัจจัยการจ้างงานลดลงจาก 2 มาอยู่ในอันดับ 6

<u>ระดับราคา</u> แม้ว่าค่าครองชีพในประเทศไทยจะลดลง อันดับดีขึ้นที่อันดับ 7 แต่อัตราเงินเฟ้อของราคาผู้บริโภคสูงขึ้นมากจาก 2.7 เป็น 4.5 (อันดับที่ 50) ทำให้อันดับโดยรวมของระดับราคาลดจาก 7 เป็น 9

โดยสรุปทางด้านเศรษฐกิจ ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงในประเด็น GDP ต่อหัว การนำเข้า การออมการลงทุนในประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ และการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

5.2 ประสิทธิภาพของภาครัฐ ลดลงจากอันดับ 14 เป็น 21 โดยปัจจัยย่อยทุกตัวของปัจจัยประสิทธิภาพภาครัฐ มีอันดับลดลงทุกตัว โดยเฉพาะกรอบการบริหารด้านสถาบัน ลดลง 14 อันดับ กรอบการบริหารด้านสังคม ลดลง 9 อันดับ และกฎหมายธุรกิจลดลง 6 อันดับ

<u>กรอบการบริหารด้านสถาบัน</u> ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนสำหรับปีนี้ ได้แก่ ปัจจัยด้าน*ประสิทธิภาพของรัฐ* โดยปัจจัยย่อยทุกตัวมีคะแนนและอันดับลดลงมาก ได้แก่ ความโปร่งใสของนโยบายรัฐ (อันดับ 52) การติดสินบนและทุจริตคอร์รัปชั่น สัมฤทธิผลของการตัดสินใจภาครัฐ กรอบกฎหมายและกฎระเบียบของไทยในการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ ความเป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมืองในการบริการของรัฐ ความเข้าใจในสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของพรรคการเมือง และความสม่ำเสมอในทิศทางการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ขณะเดียวกันความสามารถในการปรับตัวของนโยบายรัฐลดลง และระบบราชการยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานทางธุรกิจ ในส่วนของ*ธนาคารกลาง* ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยอยู่ในเกณฑ์ดี เสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่แท้จริงอยู่ในอันดับ 4, 10, 12 ตามลำดับ นโยบายธนาคารกลางค่อนข้างจะส่งผลในทางบวกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับเงินฝากยังสูง ทำให้ต้นทุนของทุนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจเพิ่มขึ้น นอกจากนี้อันดับความน่าเชื่อถือของประเทศยังอยู่ในอันดับต่ำที่ 44

<u>กรอบการบริหารด้านสังคม</u> ปัจจัยย่อยที่มีอันดับลดลง คือ ความเสี่ยงด้านความไม่มั่นคงทางการเมือง ลำดับความสำคัญของรัฐบาลต่อความปรองดองในสังคมยังอยู่ในระดับต่ำ บทบาทของสตรีในตำแหน่งการเมือง/นิติบัญญัติ เจ้าหน้าที่ระดับสูง และผู้บริหารยังต่ำกว่าเกณฑ์ โดยเฉพาะนักการเมืองหญิง อีกทั้งปัจจัยทางด้านความวุ่นวายในสังคมที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนความยุติธรรมในสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเกินค่าเฉลี่ยเล็กน้อยแต่ยังอยู่ในอันดับไม่ดีนัก คือ 32 และ 31 ตามลำดับ

<u>ด้านกฎหมายธุรกิจ</u> แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ การเปิดประเทศ กฎระเบียบทางการแข่งขันและกฎระเบียบแรงงาน ซึ่ง*การเปิดประเทศ*อันดับโดยรวมของไทยไม่ค่อยดี ยกเว้นการให้สิทธิพิเศษในการลงทุนเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติที่ได้อันดับ 14 นอกนั้นแล้วอันดับค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะปัจจัยด้านนักลงทุนต่างชาติซึ่งไม่สามารถเข้าถือครองธุรกิจในประเทศได้อย่างเสรี (อันดับ 56) เจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่ค่อยเอื้ออำนวยการขนส่งสินค้า นโยบายการปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศส่งผลเสียต่อการดำเนินธุรกิจ และการทำธุรกรรมระหว่างประเทศไม่สามารถตกลงกับคู่เจรจาต่างชาติ

ได้อย่างเสรี นอกจากนี้การเข้าถึงตลาดทุนในประเทศและต่างประเทศยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย และการทำสัญญาของภาครัฐซึ่งเปิดกว้างให้ผู้ประมูลต่างชาติมีคะแนนลดลง ในส่วนของ*กฎระเบียบทางการแข่งขัน*นั้น ปัจจัยที่มีอันดับลดลง ได้แก่ การอุดหนุนของภาครัฐต่อ GDP เพิ่มขึ้น ซึ่งมีส่วนบิดเบือนการแข่งขันที่เป็นธรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจ และการควบคุมราคาซึ่งมีผลต่อการตั้งราคาสินค้าในภาคอุตสาหกรรม ปัจจัยนี้เป็นจุดอ่อนของไทยมานาน โดยในปีนี้อยู่ในอันดับที่ 55 ซึ่งต่ำมาก เช่นเดียวกับกฎระเบียบในการแข่งขันของไทยซึ่งไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม อยู่ในอันดับ 50 กฎระเบียบทางด้านสินค้าและบริการที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมของธุรกิจ ลดลงมาอยู่ที่ 42 การสนับสนุนทางกฎหมายในการตั้งธุรกิจและความง่ายในการทำธุรกิจมีอันดับลดลง ขณะที่ความเข้มงวดของกฎระเบียบจำกัดความสามารถในการแข่งขันของบริษัทสูงขึ้น อย่างไรก็ดีผลเสียของเศรษฐกิจนอกกฎหมายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจมีอันดับดีขึ้น จำนวนวันในการเริ่มต้นทำธุรกิจลดลง ทางด้าน*กฎระเบียบแรงงาน* แม้จะมีอันดับลดลงแต่ยังอยู่ในอันดับที่ดี ทั้งกฎหมายแรงงานที่ไม่ค่อยเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ และกฎหมายการว่างงานที่ส่งผลดีกระตุ้นให้ผู้ว่างงานหางานทำ อย่างไรก็ตามกฎหมายเข้าเมืองไม่ค่อยเอื้ออำนวยให้บริษัทจ้างงานแรงงานต่างชาติ โดยมีอันดับลดลงมาอยู่ที่ 48

<u>นโยบายการคลัง</u> อันดับโดยรวมของประเทศค่อนข้างดี ยกเว้นการเลี่ยงภาษีซึ่งส่งผลเสียต่อกิจกรรมทางธุรกิจ ไทยมีอันดับลดลงมาอยู่ที่ 42 และภาษีนิติบุคคลที่จัดเก็บได้ยังมีสัดส่วนต่อ GDP สูงเมื่อเปรียบกับประเทศอื่น โดยจุดแข็งของนโยบายการคลัง อยู่ที่อัตราภาษีทั้งภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายได้ภาษีทั้งหมดที่จัดเก็บ การจ่ายค่าประกันสังคมของลูกจ้างและนายจ้าง รายได้ภาษีทางอ้อมต่อ GDP และภาษีเงินได้บุคคลและนิติบุคคลที่แท้จริง ซึ่งไม่ทำให้แรงงานเสียกำลังใจจากการทำงาน และผู้ประกอบการในการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ

<u>ฐานะทางการคลัง</u> ปัจจัยย่อยที่มีอันดับดีขึ้น ได้แก่ งบประมาณเกินดุล หนี้ต่างประเทศที่ลดลง และทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนสัดส่วนหนี้ภาครัฐทั้งหมดต่อ GDP อยู่ในอันดับที่ดี ปัจจัยย่อยที่เป็นจุดอ่อน คือ อัตราการเติบโตที่แท้จริงของหนี้ภาครัฐ อยู่ในอันดับที่ 47 เนื่องจากภาครัฐมีแผนสำหรับโครงการขนาดใหญ่รออยู่ ทำให้อัตราการเติบโตสูงขึ้นมาก รวมถึงสัดส่วนการจ่ายดอกเบี้ยต่อรายได้ และการบริหารการคลังภาครัฐ ซึ่งอันดับลดลงมาอยู่ที่ 33 และ 30 ตามลำดับ

โดยสรุปทางด้านประสิทธิภาพภาครัฐ ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงในประเด็นการบริหารงานของภาครัฐ เสถียรภาพการเมือง ความสงบสุขในสังคม อันดับความน่าเชื่อถือของประเทศ กฎระเบียบทางด้านการเปิดเสรีและการแข่งขัน และการเลี่ยงภาษี

5.3 ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ อันดับไม่เปลี่ยนแปลงจากปี 2548 (อันดับที่ 28) โดยปัจจัยที่เป็นจุดแข็งคือตลาดแรงงาน แม้ว่าจะมีอันดับตกลง 1 อันดับ ส่วนปัจจัยที่มีอันดับดีขึ้นคือ ผลิตภาพและประสิทธิภาพ การเงิน และการบริหารจัดการ ปัจจัยที่มีอันดับลดลงคือ ทัศนคติและค่านิยม ซึ่งลดลงโดยตลอด

<u>ผลิตภาพและประสิทธิภาพ</u> แม้ว่าจะมีอันดับดีขึ้น แต่ยังเป็นจุดอ่อน ผลิตภาพรวม (PPP) ผลิตภาพแรงงาน ผลิตภาพในภาคเกษตรและบริการ และประสิทธิภาพของ SMEs แม้จะเพิ่มขึ้น แต่ยังอยู่ในระดับต่ำมาก ยิ่งกว่านั้นผลิตภาพในภาคอุตสาหกรรมกลับลดลง อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของบริษัทขนาดใหญ่ และอัตราการขยายตัวที่แท้จริงของผลิตภาพรวมมีแนวโน้มดีขึ้น

<u>ตลาดแรงงาน</u> แบ่งเป็นปัจจัยด้านต้นทุน สภาพการทำงาน และทักษะความชำนาญ ซึ่งด้าน*ต้นทุน* ไทยอยู่อันดับที่ดีทั้งในเรื่องระดับการชดเชยให้แรงงานและค่าตอบแทนในอาชีพบริการและการบริหารที่ต่ำ ในส่วนของ*สภาพการทำงาน* ชั่วโมงการทำงานที่ค่อนข้างสูงและกรณีพิพาทต่ำทำให้ไทยอยู่ในอันดับที่ดี ส่วนปัจจัยด้านการอบรมพนักงาน สหภาพแรงงาน และแรงจูงใจของคนงานมีอันดับดีขึ้น สำหรับ*ทักษะแรงงาน* แม้ไทยจะมีจุดแข็งที่แรงงานต่อประชากรอยู่ในอันดับสูง แต่แรงงานที่มีฝีมือยังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ทักษะทางการเงินอยู่ในอันดับต่ำ อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมทางธุรกิจดึงดูดแรงงานมีฝีมือจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ภาวะสมองไหลเป็นอุปสรรคให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง ส่วนผู้บริหารระดับสูงมีความสามารถและประสบการณ์ต่างประเทศสูงกว่าค่าเฉลี่ย

<u>การเงิน</u> อันดับดีขึ้นจาก 46 เป็น 41 แบ่งเป็นประสิทธิภาพธนาคาร ประสิทธิภาพตลาดหลักทรัพย์ และการบริหารการเงิน ในส่วนของ*ประสิทธิภาพธนาคาร* จุดอ่อน คือ ปัจจัยย่อยด้านความเสี่ยงในการลงทุนและจำนวนบัตรเครดิตและธุรกรรมที่ใช้บัตรเครดิต ซึ่งอยู่ในอันดับต่ำมาก ปัจจัยที่มีอันดับดีขึ้น ได้แก่ กฎระเบียบของธนาคาร และการบริการทางการเงินที่ค่อนข้างสนับสนุนการดำเนินงานของธุรกิจ ทั้งนี้แม้ทรัพย์สินภาคการธนาคารต่อ GDP จะมีอันดับดีขึ้น แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ปัจจัยที่มีอันดับลดลงค่อนข้างมาก ได้แก่ การร่วมทุน ส่วน*ประสิทธิภาพตลาดหลักทรัพย์* ปัจจัยย่อยที่ปรับตัวดีขึ้น ได้แก่ ความพอเพียงในการจัดหาทุนให้กับบริษัทของตลาดหลักทรัพย์ จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ความโปร่งใสของสถาบันการเงิน สิทธิของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้มูลค่าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แม้จะปรับตัวดีขึ้นแต่ยังห่างจากค่าเฉลี่ยอยู่มาก เช่นเดียวกับดัชนีตลาดหลักทรัพย์อยู่อันดับ 53 ส่วนปัจจัยที่ปรับตัวลงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ย คือ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดทั้งในมูลค่ารวมและสัดส่วนต่อ GDP สำหรับ*การบริหารการเงิน* ความพอเพียงของเงินทุนหมุนเวียนและการมีหนี้ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัท อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ คือมีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่บริการแฟคตอริ่งต่อการส่งออกสินค้าอยู่ในอันดับต่ำมากที่ 53

<u>การบริหารจัดการ</u> ปัจจัยที่ปรับตัวดีขึ้น คือ ความพึงพอใจของลูกค้า (อันดับ 4 ขึ้นจาก 16) ความน่าเชื่อถือของผู้บริหาร ประสิทธิภาพการดำเนินงานทางการตลาด ภาวะความเป็นผู้ประกอบการของผู้บริหารในธุรกิจ แนวปฏิบัติทางบัญชีและการสอบบัญชี และการบริหารงานของคณะกรรมการบริษัท รวมถึงคุณค่าของผู้ถือหุ้นซึ่งแม้จะปรับตัวดีขึ้นแต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเล็กน้อย ส่วนปัจจัยที่มีอันดับลดลงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ประเด็นเกี่ยวกับสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม ประเด็นด้านจริยธรรม และความสามารถในการปรับตัวของบริษัทต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด

ทัศนคติและค่านิยม ลดลง 4 อันดับ โดยปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน คือ ความเข้าใจของประชาชนในสังคมถึงความจำเป็นในการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม ลดลงจากอันดับ 23 เป็น 36 ส่วนปัจจัยอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ วัฒนธรรมชาติเปิดรับแนวคิดต่างชาติ ทัศนคติต่อโลกาภิวัตน์ ภาพลักษณ์ของประเทศที่ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวของประชาชนต่อความท้าทายใหม่ๆ ค่านิยมของสังคมซึ่งสนับสนุนความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งค่านิยมของบริษัทที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าของพนักงานซึ่งปรับตัวดีขึ้นมากจากอันดับ 33 มาอยู่ที่อันดับ 17

โดยสรุป ด้านประสิทธิภาพภาคธุรกิจ ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงในประเด็นผลิตภาพ ทักษะ ความเสี่ยงในการลงทุน การร่วมทุน รวมทั้งความรับผิดชอบของภาคธุรกิจต่อสังคม ในด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

5.4 โครงสร้างพื้นฐาน ลดจากอันดับ 47 เป็น 48 โดยปัจจัยย่อยที่มีอันดับเปลี่ยนแปลง คือ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (ลดจาก 45 เป็น 48) และโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (ขึ้นจาก 56 เป็น 53)

โครงสร้างพื้นฐานขั้นต้น ปัจจัยย่อยที่เป็นจุดอ่อน คือ เรื่องการบริโภคพลังงาน ความหนาแน่นของเครือข่ายถนนและรถไฟ การคมนาคมขนส่งทางน้ำ รวมถึงจำนวนพื้นที่เพาะปลูกที่ลดลง (จากอันดับ 22 เป็น 26) ปัจจัยที่ได้อันดับดี คือ พื้นที่ ขนาดตลาด (จำนวนประชากร) อัตราการพึ่งพิงของประชากรอายุต่ำกว่า 15 และมากกว่า 64 ปี จำนวนผู้โดยสารที่เดินทางโดยเครื่องบิน ค่าไฟฟ้าสำหรับภาคอุตสาหกรรม การรักษาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งมีการวางแผนและมีงบประมาณอย่างเพียงพอ โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน คุณภาพการคมนาคมทางอากาศซึ่งส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ ความเป็นเมืองที่ไม่ได้ดูดทรัพยากรทางเศรษฐกิจไปจนหมด (ขึ้นจาก 44 เป็น 31) ประสิทธิภาพในการกระจายโครงสร้างพื้นฐาน (จาก 40 เป็น 32)

โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ปัจจัยเด่น คือ ต้นทุนการต่ออินเทอร์เน็ต ต้นทุนค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการส่งออกสินค้าประเภทไฮเทค นอกจากนี้แล้วอยู่ในอันดับที่ต่ำและลดลงเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การลงทุนในโทรคมนาคม ค่าบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ จำนวนผู้มีโทรศัพท์มือถือ เทคโนโลยีการสื่อสารตรงความต้องการของธุรกิจ จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต จำนวนผู้มีบรอดแบรนด์ ทักษะด้านไอที ความร่วมมือทางเทคโนโลยีระหว่างบริษัท การประยุกต์และพัฒนาเทคโนโลยีได้รับการสนับสนุนจากระบบกฎหมาย ทั้งนี้ปัจจัยที่มีการปรับตัวดีขึ้น ได้แก่ จำนวนสายโทรศัพท์ สัดส่วนการใช้คอมพิวเตอร์ในโลก จำนวนคอมพิวเตอร์ต่อหัว การสนับสนุนด้านเงินทุนเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยี กฎระเบียบทางเทคโนโลยี และการคำนึงถึงความปลอดภัยบนไซเบอร์ในบริษัท อย่างไรก็ดียังมีอันดับต่ำและมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งหมด

โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ แม้อันดับจะดีขึ้น แต่ยังอยู่ในอันดับต่ำมาก คือ 53 ปัจจัยที่ดีขึ้น คือ ความสนใจของเด็กต่อวิทยาศาสตร์ งานวิจัยพื้นฐาน จำนวนสิทธิบัตรที่มีการบังคับใช้ จำนวนบทความด้านวิทยาศาสตร์ที่ตีพิมพ์ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในโรงเรียน สภาพแวดล้อมทาง

กฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และจำนวนนักวิจัยทั้งหมดจาก 24,500 คน เป็น 42,380 คน แม้ว่ายังต่ำจากค่าเฉลี่ยที่ 120,350 อยู่มาก ขณะที่จุดอ่อนอยู่ที่การใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะในภาคเอกชน จำนวนนักวิจัย จำนวนสิทธิบัตรที่ให้แก่คนในประเทศ จำนวนสิทธิบัตรที่ได้รับการคุ้มครองในต่างประเทศ ผลิตภาพของลิทธิบัตร และการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งหากไทยต้องการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องลงทุนในเรื่องการวิจัยและพัฒนามากขึ้น เพราะเป็นปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

<u>สุขภาพและสิ่งแวดล้อม</u> อันดับรวมลดจาก 46 เป็น 48 โดยปัจจัยหลายตัวมีคะแนนและอันดับลดลง ได้แก่ สัดส่วนการใช้จ่ายด้านสุขภาพทั้งหมดต่อ GDP สัดส่วนการใช้จ่ายด้านสุขภาพของภาครัฐต่อการใช้จ่ายด้านสุขภาพทั้งหมด โครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพเพื่อสนองความต้องการของสังคม การปล่อยสารคาร์บอนไดออกไซด์ ลำดับความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในองค์กร และกฎหมายสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัทอยู่บ้าง นอกจากนี้ปัจจัยอีกหลายตัวซึ่งแม้มีจะมีค่าคงที่หรือเพิ่มขึ้นแต่ยังเป็นจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ จำนวนคนไข้ต่อแพทย์และพยาบาล (อันดับ 57) อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (อันดับ 53) อายุขัยเฉลี่ยของการมีสุขภาพดี (อันดับ 50) ดัชนีการพัฒนาคน (อันดับ 50) ปัญหามลพิษ (อันดับ 45) และคุณภาพชีวิต (อันดับ 36) โดยจุดแข็งของไทยอยู่ที่รอยเท้าทางนิเวศ (Ecological Footprint: EF) ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดปริมาณการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติ โดยไทยอยู่ในอันดับ 8 ทั้งนี้ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราการรีไซเคิลกระดาษต่อการบริโภค และสัดส่วนโรงงานบำบัดน้ำเสียต่อประชากรนั้น IMD ไม่มีข้อมูลของไทยที่จะนำไปเปรียบเทียบกับประเทศอื่น

<u>การศึกษา</u> อันดับรวมลดจาก 46 เป็น 48 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ การใช้จ่ายภาครัฐด้านการศึกษาต่อ GDP (อันดับ 49) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูทั้งในระดับประถมศึกษา (อันดับ 44) และระดับมัธยมศึกษา (อันดับ 53) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา (อันดับ 49) ทักษะด้านภาษา (ลงจาก 35 เป็น 47) จำนวนวิศวกร (อันดับ 46) และอัตราการอ่านออกเขียนได้ (อันดับ 46) นอกจากนี้การศึกษาด้านการเงิน ความรู้ด้านเศรษฐกิจของประชาชน ระบบการศึกษาโดยรวมต่อการตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ยังมีอันดับลดลง และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนปัจจัยที่มีอันดับดีขึ้น ได้แก่ อัตราการสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยต่อการตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ และการถ่ายทอดความรู้ระหว่างภาคเอกชนกับมหาวิทยาลัย ก็ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกัน

โดยสรุป ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงในประเด็นการบริโภคพลังงาน ความพอเพียงของถนนและรถไฟ การลงทุน จำนวนผู้ใช้ ทักษะ และกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งบประมาณและบุคลากรในด้านวิจัยและพัฒนา สิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา ค่าใช้จ่ายและบุคลากรทางการแพทย์ ปัญหามลพิษ กฎหมายสิ่งแวดล้อม การรีไซเคิลและบำบัดน้ำเสีย ดัชนีการพัฒนาคน, อัตราการเข้าเรียน ทักษะ ระบบการศึกษา และการถ่ายทอดความรู้ระหว่างภาคเอกชนกับมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 สรุปจุดเด่นและจุดด้อยของปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย

สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	ประสิทธิภาพของภาครัฐ
• **จุดเด่น** - อัตราการว่างงาน (1) - การว่างงานในกลุ่มผู้มีอายุต่ำกว่า 25 ปี (1) - การจ้างงาน (5) - ค่าครองชีพ (7) - รายรับจากการท่องเที่ยว ต่อ GDP (7) • **จุดด้อย** - การลงทุนในหลักทรัพย์ (ทรัพย์สิน) (58) - GDP ต่อหัว $US (54) - GDP (PPP) ต่อหัว $US (51) - การลงทุนในหลักทรัพย์ (หนี้สิน) (50) - การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ $US (48)	• **จุดเด่น** - อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (3) - เสถียรภาพด้านอัตราแลกเปลี่ยน (4) - อัตราภาษีบุคคลธรรมดาต่อ GDP ต่อหัว (7) - รายได้ภาษีทั้งหมดที่จัดเก็บต่อ GDP (10) - อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่แท้จริง (12) • **จุดด้อย** - การเข้าถือครองธุรกิจในประเทศของนักลงทุนต่างประเทศ ยังไม่เปิดเสรี (56) ผลสำรวจ - การควบคุมราคา (55) ผลสำรวจ - ความโปร่งใสของนโยบายรัฐ (52) ผลสำรวจ - กฎระเบียบการแข่งขัน (50) ผลสำรวจ - ความไม่มั่นคงทางการเมือง (50) ผลสำรวจ
ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ	**โครงสร้างพื้นฐาน**
• **จุดเด่น** - ความพอใจของผู้บริโภค (4) ข้อมูลสำรวจ - อัตราเพิ่มกำลังแรงงาน (7) - ผลตอบแทนด้านรายได้ของภาคอุตสาหกรรม (8) - การจ่ายค่าตอบแทนในภาคบริการ (8) - ชั่วโมงทำงาน (9) • **จุดด้อย** - ผลิตภาพแรงงานรวม (PPP) (56) - อัตราเพิ่มดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (53) - ความเสี่ยงในการลงทุน (47) - มาตรฐานของธุรกิจ SME (47) ผลสำรวจ - ทักษะทางการเงิน (47) ผลสำรวจ	• **จุดเด่น** - ต้นทุนด้านการต่ออินเทอร์เน็ต (2) - ต้นทุนค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (8) - สินค้าส่งออกประเภทไฮเทค (10) - อัตราส่วนการพึ่งพิงของเด็กและผู้สูงอายุ (13) - ความสนใจวิทยาศาสตร์ในเยาวชน (24) ผลสำรวจ • **จุดด้อย** - ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุข ต่อ GDP (59) - ค่าใช้จ่ายด้าน R&D ต่อ GDP (58) - จำนวนคนไข้ในต่อแพทย์และพยาบาล (57) - ค่าใช้จ่ายด้าน R&D ในภาคธุรกิจ ต่อ GDP (55) - จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (53)

หมายเหตุ : ลำดับการจัดจุดเด่นและจุดด้อยแต่ละปัจจัย คำนวณจากส่วนต่างสูงที่สุดจากค่าเฉลี่ยของ 61 กลุ่มเศรษฐกิจ

ตารางที่ 6 สรุปปัจจัยเด่น 30 ปัจจัยที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นและลดลงมาก

ปัจจัยที่ปรับตัวดีขึ้น	ปี 2548	ปี 2549
1. การไหลของการลงทุนโดยตรงในประเทศ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	1.41	3.53
2. การไหลของการลงทุนโดยตรงในประเทศ (สัดส่วนต่อ GDP)	0.88	2.00
3. การไหลของการลงทุนโดยตรงไปต่างประเทศ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	0.13	0.24
4. การไหลของการลงทุนโดยตรงไปต่างประเทศ (สัดส่วนต่อ GDP)	0.08	0.14
5. จำนวนสิทธิบัตรที่มีการบังคับใช้ (ต่อประชากร 100,000 คน)	2	3
6. หนี้ต่างประเทศของรัฐบาลกลาง (สัดส่วนต่อ GDP)	5.12	3.59
7. อัตราการสำเร็จการศึกษาขั้นสูง (สัดส่วนประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป)	14.0	18.0
8. งบประมาณรัฐ (เกินดุล/ขาดดุล) (สัดส่วนต่อ GDP)	1.22	1.5
9. การส่งออกการบริการเชิงพาณิชย์ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	15.69	18.93
10. ความเป็นเมือง - ไม่ได้ดูดทรัพยากรทางเศรษฐกิจไปจนหมด (ผลสำรวจ)	4.6	5.49
11. การฝึกอบรมพนักงาน - เป็นลำดับความสำคัญในองค์กร (ผลสำรวจ)	5.37	6.3
12. คอมพิวเตอร์ต่อหัว (จำนวนคอมพิวเตอร์ต่อประชากร 1000 คน)	57	66
13. การสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน (ผลสำรวจ)	4.21	4.84
14. ค่านิยมองค์กร – คำนึงถึงคุณค่าของพนักงาน (ผลสำรวจ)	5.89	6.75
15. ความน่าเชื่อถือของผู้บริหารในภาคธุรกิจ (ผลสำรวจ)	5.83	6.63
ปัจจัยที่ปรับตัวลดลง	**ปี 2548**	**ปี 2549**
1. ทรัพย์สินของการลงทุนในหลักทรัพย์ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	0.94	-1.21
2. ดุลบัญชีเดินสะพัด (สัดส่วนต่อ GDP)	4.25	-2.11
3. หนี้สินของการลงทุนในหลักทรัพย์ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	0.85	0.24
4. อัตราเงินเฟ้อของราคาผู้บริโภค (ค่าเฉลี่ยต่อปี)	2.8	4.5
5. อัตราการขยายตัวของ GDP ที่แท้จริงต่อหัว	5.25	2.22
6. ความไม่มั่นคงทางการเมือง – ความเสี่ยงต่ำ (ผลสำรวจ)	8.00	5.03
7. ความโปร่งใสของภาครัฐ – น่าพอใจ (ผลสำรวจ)	4.68	3.13
8. การอุดหนุนจากภาครัฐให้กับบริษัทเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ (สัดส่วนต่อ GDP)	0.78	1.04
9. การติดสินบนและคอร์รัปชั่น – ไม่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ (ผลสำรวจ)	2.69	1.88
10. การตัดสินใจของรัฐ – ดำเนินการอย่างมีประสิทธิผล (ผลสำรวจ)	6.66	4.78
11. อัตราการขยายตัวของ GDP ที่แท้จริง	6.2	4.5
12. การบริการภาครัฐ – เป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมือง (ผลสำรวจ)	3.83	2.91
13. พรรคการเมือง – เข้าใจความท้าทายทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน (ผลสำรวจ)	6.79	5.16
14. ทิศทางการดำเนินนโยบายของรัฐบาล –สม่ำเสมอ (ผลสำรวจ)	6.79	5.33
15. การควบคุมราคา–ไม่กระทบกับการตั้งราคาผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ (ผลสำรวจ)	6.17	5.10

6. ตัวชี้วัดที่ทำให้อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลง

ตัวชี้วัด	หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ
1. สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	
- การลงทุนในหลักทรัพย์ (ทรัพย์สิน) (58)	- กระทรวงการคลัง
- GDP ต่อหัว $US (54)	
- GDP (PPP) ต่อหัว $US (51)	
- การลงทุนในหลักทรัพย์ (หนี้สิน) (50)	- กระทรวงการคลัง
- การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ $US (48)	- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
2. ประสิทธิภาพของภาครัฐ	
- การเข้าถือครองธุรกิจในประเทศของนักลงทุนต่างประเทศ ยังไม่เปิดเสรี (56) ผลสำรวจ	- กระทรวงพาณิชย์
- การควบคุมราคา (55) ผลสำรวจ	- กระทรวงพาณิชย์
- ความโปร่งใสของนโยบายรัฐ (52) ผลสำรวจ	
- กฎระเบียบการแข่งขัน (50) ผลสำรวจ	- กระทรวงพาณิชย์
- ความไม่มั่นคงทางการเมือง (50) ผลสำรวจ	
3. ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ	
- ผลิตภาพแรงงานรวม (PPP) (56)	- กระทรวงแรงงาน,กระทรวงอุตสาหกรรม
- อัตราเพิ่มดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (53)	- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ความเสี่ยงในการลงทุน (47)	- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- มาตรฐานของธุรกิจ SME (47) ผลสำรวจ	- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม
- ทักษะทางการเงิน (47) ผลสำรวจ	- กระทรวงการคลัง
4. โครงสร้างพื้นฐาน	
- ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุข ต่อ GDP (59)	- กระทรวงสาธารณสุข
- ค่าใช้จ่ายด้าน R&D ต่อ GDP (58)	- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- จำนวนคนไข้ในต่อแพทย์และพยาบาล (57)	- กระทรวงสาธารณสุข
- ค่าใช้จ่ายด้าน R&D ในภาคธุรกิจ ต่อ GDP (55)	- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (53)	- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศฯ

7. ข้อวิเคราะห์

7.1 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยที่ลดลงหลายอันดับในปีนี้ นอกจากปัญหาราคาน้ำมันที่ทำให้ระดับราคาและค่าครองชีพสูงขึ้นตามไปด้วยแล้ว ส่วนหนึ่งเป็นเพราะประเทศไทยยังไม่สามารถแก้จุดอ่อนที่สะสมมานานได้ เช่น ผลิตภาพ ทักษะ และการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับต่ำ การนำเข้าสินค้าทุนที่มีมูลค่าสูง และโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่ยืดหยุ่น ขณะที่ปัจจัยสนับสนุนเช่นโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น และประสิทธิภาพภาครัฐมีอันดับลดลงเพราะปัญหาทางการเมือง ซึ่งหากประเทศไทยยังไม่เร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว ความสามารถในการแข่งขันของไทยไม่เพียงลดลงแต่จะส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจและสังคมในประเทศโดยรวม เพราะ

ความสามารถในการแข่งขันหมายรวมถึงการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาหรือความมั่งคั่งสู่ประชาชนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้วย

7.2 นอกจากจุดอ่อนภายในประเทศแล้ว ไทยยังต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก เช่น การขาดดุลงบประมาณของสหรัฐฯ ความต้องวัตถุดิบจำนวนมากของอินเดียและจีนซึ่งจะส่งผลให้ราคาวัตถุดิบ สินค้า และพลังงานสูงขึ้น แรงงานฝีมือค่าจ้างถูกจากต่างประเทศ และการเกิดขึ้นของตลาดใหม่ๆ ในเอเชีย รัสเซีย และประเทศในแถบละตินอเมริกา รวมถึงแอฟริกา ซึ่งเป็นทั้งคู่แข่งและคู่ค้า

7.3 ประเทศไทยจะต้องเผชิญความท้าทายอันได้แก่ การปฏิรูปโครงสร้างการส่งออกและนำเข้า การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม การพัฒนาคุณภาพแรงงานให้ตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าพลังงาน และการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาและพัฒนาอันดับความสามารถในการแข่งขันของไทย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะเร่งปรับตัว เพื่อมิให้ปัญหาฝังรากลึกและส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ทั้งนี้ การรักษาหรือพัฒนาอันดับความสามารถในการแข่งขัน มีปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญหลายประการ ซึ่งเป็นจุดอ่อนของประเทศไทยมาโดยตลอด ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การลงทุนในการศึกษา และผลิตภาพแรงงาน

7.4 รายงานของ IMD สรุปว่าการมีทัศนคติที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญและจำเป็นของความสามารถในการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเศรษฐกิจโลกมีความเชื่อมโยงกันสูง ดังนั้นการปรับตัว (Adjustment) ต้องได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยความสามารถในการแข่งขันมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การยกระดับการพัฒนาที่มุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชากรส่วนใหญ่ในประเทศ

7.5 กระบวนการปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันต้องการการกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อน ผ่านแผนงาน/โครงการ/มาตรการ โดยมีกระบวนการการตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนระบบข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัย สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในวงกว้าง

7.6 การจัดให้มีระบบข้อมูลที่จำเป็นเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงระบบข้อมูลที่จัดทำโดยส่วนต่างๆ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงเพื่อการใช้ประโยชน์ และลดความซ้ำซ้อนที่ไม่จำเป็น

8. **ข้อเสนอแนะ:** ประเด็นเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของไทย ในระยะต่อไป (Policy Implication)

สศช. ในฐานะหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาและยุทธศาสตร์ของชาติ ให้ความสำคัญต่อการจัดให้มีระบบข้อมูลที่จำเป็น โดยข้อมูลจาก IMD นี้เป็นส่วนหนึ่งในความพยายาม

ของ สศช. ในการวิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ดี การรักษาหรือพัฒนาอันดับความสามารถในการแข่งขัน มีปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญหลายประการ ดังนี้

8.1 สมรรถนะทางเศรษฐกิจ

ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการออมเพื่อสนับสนุนการลงทุนในประเทศและลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างตลาดเงินและตลาดทุน ให้เหมาะสมกับความต้องการใช้ทุนที่แตกต่างกัน โดยการจัดสรรทุนควรให้เกิดความสมดุลระหว่างภาคการผลิตต่างๆ ทั้งนี้ควรพัฒนาเสถียรภาพตลาดทุนโดยส่งเสริมนักลงทุนที่มีคุณค่า (Valued investors) เพื่อให้ตลาดทุนเป็นที่สำหรับการระดมทุนอย่างแท้จริง พัฒนาระบบการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพและการบังคับใช้มาตรฐานทางการเงินระดับโลก และพัฒนาตราสารหนี้ ตราสารทุนใหม่ๆ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

8.2 ประสิทธิภาพของภาครัฐ

8.2.1 เร่งสร้างเสถียรภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐ โดยปรับปรุงกลไกบริหารจัดการ เพื่อสร้างความต่อเนื่องและชัดเจนของนโยบายและการปฏิบัติตั้งแต่ระดับส่วนกลางจนถึงท้องถิ่น พร้อมทั้งพัฒนาขีดความสามารถของภาครัฐในทุกระดับเพื่อการอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของภาคเอกชน การบริการแก่ประชาชน และการบริหารจัดการภายในอย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.2 ควรร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีทางธุรกิจ เช่น ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ และการพัฒนาทักษะแรงงาน เป็นต้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงแรงงาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

8.3 ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ

8.3.1 ควรให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการผลิตให้ผลิตภาพการผลิตและการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศไทยสูงขึ้น บนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยใช้กระบวนการพัฒนาคลัสเตอร์และห่วงโซ่อุปทาน และผสมผสานการใช้เทคโนโลยีกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการปฏิรูปโครงสร้างการส่งออกและนำเข้า โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มมูลค่าสินค้า การกำหนดตลาดเฉพาะกลุ่มที่ไทยมีความได้เปรียบ (Niche market) การเข้าเป็นส่วนหนึ่งในห่วงโซ่อุปทานในระดับภูมิภาค (Pan Asian Supply Chain) การพัฒนาสินค้าและบริการโดยบูรณาการความเป็นไทยเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่

เช่น อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและสื่อดิจิตัล แฟชั่น และการท่องเที่ยว การพัฒนามาตรฐานสินค้าและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานโลกทั้งสำหรับสินค้าส่งออกและเพื่อป้องกันการนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน การพัฒนาสินค้าทดแทนการนำเข้า และการจัดทำข้อตกลงทวิภาคีอย่างระมัดระวัง

8.3.2 สนับสนุนแหล่งทุน และยกระดับผู้ประกอบการไทยให้มีความเป็นสากล นอกจากนี้ควรเน้นให้ประชาชนยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งตนเอง เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของรากหญ้าและชนชั้นกลางอย่างยั่งยืน

8.3.3 สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของนักเรียนนักศึกษา การอบรมแรงงาน/พนักงาน และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเศรษฐกิจและสังคมในประเทศและการเปลี่ยนแปลงทักษะและองค์ความรู้ใหม่ๆ ในระดับโลก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

8.4 โครงสร้างพื้นฐาน

พัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและเทคโนโลยี สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในภาคธุรกิจ การลดการใช้พลังงานและปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การวิจัยและพัฒนาพลังงานทางเลือก ทั้งพลังงานชีวภาพและพลังงานธรรมชาติ รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ที่ใช้พลังงานดังกล่าวแทนน้ำมันและพลังงานสิ้นเปลืองอื่น ๆ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีปัจจัยที่ช่วยในการผลักดันให้นโยบายดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ การปฏิรูปการเมืองไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ การแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน การปฏิรูปการศึกษา การฝึกอบรมและพัฒนาองค์ความรู้อย่างจริงจัง การจัดสรรงบประมาณในสาขาที่มีศักยภาพและความจำเป็นสูงในระยะยาว การเชื่อมโยงกิจกรรมภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน และการเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อมทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันคือการเพิ่มผลิตภาพ นอกจากนี้ควรมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันวิชาการ ในการกำหนดยุทธศาสตร์และโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาผลิตภาพ นวัตกรรม องค์ความรู้ รวมทั้งตราสินค้า สิทธิบัตร และทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศ และสุดท้ายต้องส่งเสริมความตระหนักและความร่วมมือจากภาคประชาชน